

เที่ยวเมืองไทยตามคำขวัญ เพชรบูรณ์

(คำขวัญ)

เมืองมะขามหวาน อุทยานน้ำหนาว ศรีเทพ เมืองเก่า เขาค้ออนุสรณ์ นครพ่อขุนผาเมือง

เรื่อง : บัณฑิต ภิรมย์น้อย

ภาพ : ฝ่ายภาพ สารคดี

"เมืองมะขามหวาน"

มะขามหวาน

เพชรบูรณ์เป็นแหล่งปลูกมะขามหวานที่มีชื่อเสียงของไทย ด้วยสภาพดินและอากาศเอื้อต่อการเจริญเติบโตของมะขามหวานพันธุ์ดี

สภาพดินส่วนใหญ่ใน จ. เพชรบูรณ์เป็นดินร่วน มีค่าความเป็นกรดต่างอยู่ระหว่าง ๕.๕-๖.๕ ซึ่งมีฝนตกไม่ชุกนัก มะขามหวานจึงเจริญเติบโตได้ดี ประกอบกับในดินยังอุดมไปด้วยแร่ธาตุโพแทสเซียม มะขามหวานเพชรบูรณ์จึงมีรสหวานหอมต่างจากถิ่นอื่น พื้นที่ปลูกทั่วทั้งจังหวัดมีมากกว่า ๖ หมื่นไร่ โดยปลูกกันมากใน อ. เมือง อ. ชนแดน อ. หล่มสัก และ อ. หล่มเก่า ผลผลิตรวมต่อปีประมาณ ๑๘,๐๐๐ ตัน

มะขามหวานที่ปลูกกันมีหลายสายพันธุ์ เช่น พันธุ์ประกายทอง (ตาแป๊ะ) พันธุ์ศรีชมภู พันธุ์สีทอง (นายหยัด) พันธุ์หมื่นจง พันธุ์อินทผลัม พันธุ์ขันตี พันธุ์ฝักดาบ พันธุ์น้ำผึ้ง พันธุ์แสงอาทิตย์ (โคตรเพชร) เป็นต้น ทุกสายพันธุ์จะทยอยออกผลช่วงเดือน ธ.ค.-ก.พ.

พันธุ์ที่ได้รับความนิยมมากและมีราคาค่อนข้างสูงคือพันธุ์ประกายทอง ที่ชาวบ้านเรียกกันว่ามะขามหวานตาแป๊ะ ตามชื่อตาแป๊ะ หรือนายเจียง แซ่เฮง เกษตรกรบ้านโป่งตาบัว ต.ชนแดน อ.ชนแดน ผู้นำมาปลูก ลักษณะเด่นของสายพันธุ์นี้คือ ฝักตรงกลมใหญ่ ฝักสุกเปลือกจะบาง ผิวเรียบ เนื้อหนาสีน้ำผึ้ง เมล็ดเล็ก และรสหวานหอม

ปัจจุบันมีการส่งมะขามหวานพันธุ์สีทองออกไปขายยังต่างประเทศด้วย เช่น สหรัฐอเมริกา ปากีสถาน อินเดีย ฯลฯ เนื่องจากพันธุ์นี้มีเปลือกหนา สะดวกต่อการขนส่ง

ต้นแปกหรือสนสองใบใน อช.น้ำหนาว

"อุทยานน้ำหนาว"

น้ำหนาวเป็นอุทยานแห่งชาติที่มีชื่อเสียงของเพชรบูรณ์ มีธรรมชาติป่าเขาอันสวยงาม โดยเฉพาะป่าสนเขาในน้ำหนาวนั้นสวยงามติดอันดับต้นๆ ของประเทศ

อช. น้ำหนาวได้รับการจัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๑๕ เป็นอุทยานแห่งชาติลำดับที่ ๕ ของไทย มีพื้นที่ประมาณ ๖๐๓,๗๕๐ ไร่ หรือ ๙๖๖ ตร.กม. ครอบคลุม อ. หล่มสัก อ. หล่มเก่า อ. น้ำหนาว จ. เพชรบูรณ์ และ อ. คอนสาร จ. ชัยภูมิ อยู่บนทิวเขาเพชรบูรณ์ตะวันออก ซึ่งกั้นภาคเหนือและภาคอีสานออกจากกัน สภาพภูมิประเทศจึงเป็นภูเขาสูงสลับซับซ้อน โดยมีภูเขาค้อหรือภูด่านอีป้อง ภูเขายอดตัดที่มีความสูง ๑,๒๗๑ ม. จากระดับน้ำทะเล เป็นจุดสูงสุด

อช. น้ำหนาวเป็นแหล่งรวมป่าหลากหลายประเภท แตกต่างกันไปตามระดับความสูง เริ่มตั้งแต่ป่าพื้นราบอย่างป่าดิบชื้น ถัดขึ้นไปเป็นป่าดิบแล้ง ป่าเบญจพรรณ ป่าเต็งรัง ป่าสนเขา และป่าดิบเขาซึ่งพบที่ระดับความสูงมากกว่า ๘๐๐ เมตรจากระดับน้ำทะเล ป่าที่เป็นจุดเด่นที่สุดคือป่าสนเขา เช่น ป่าสนสองใบที่ดงแปก ป่าสนสามใบที่สวนสน ภูกุ่มข้าว สนยืนต้นเปลวตรงสูงกว่า ๔๐ ม. กลางทุ่งหญ้าเขียวขจี ช่วงเดือน ธ.ค.-ม.ค. ต้นไม้ในป่าเต็งรังและป่าเบญจพรรณจะพร้อมใจกันเปลี่ยนสีใบจากเขียวเป็นเหลืองแดง ก่อนจะปลิดใบร่วงหล่นในเดือน ก.พ.เพื่อลดการสูญเสียน้ำ เป็นการปรับตัวรับความแห้งแล้งที่กำลังมาถึง บริเวณภูหลังกงเกวียนเป็นจุดชมความงามของป่าเปลี่ยนสีที่ดีที่สุด

พื้นที่ทางทิศใต้ของบ่อน้ำหนาวต่อเนื่องกับเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูเขียว จึงเป็นถิ่นอาศัยของสัตว์ป่าหลายชนิด เช่น ช้าง เสือโคร่ง กระต๊อ วัวแดง หมาใน และค้างคาวใกล้สูญพันธุ์อย่างค้างคาวมงกุฎมาร์แชลและค้างคาวหูหนูยักษ์ นอกจากนี้ยังพบนกอีกกว่า ๒๕๐ ชนิด เช่น นกหัวขวานสามนิ้วหลังทอง นกตั้งล้อ นกขมิ้นท้ายทอยดำ ฯลฯ ทั้งบริเวณนี้ยังเป็นป่าต้นน้ำของแม่น้ำสายสำคัญอย่างแม่น้ำป่าสัก และแม่น้ำชี

ปราสาทศรีเทพ โบราณสถานสำคัญในอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพ

"ศรีเทพเมืองเก่า"

ศรีเทพเป็นเมืองโบราณขนาดใหญ่ อายุนับพันปี

ในอดีตเป็นศูนย์กลางการค้าทางทะเล มีการค้นพบโบราณวัตถุสถานจำนวนมาก

เมืองศรีเทพที่ชาวบ้านเรียกว่าเมืองไพศาลีหรืออภัยสาลินัน ตั้งอยู่ริมหมู่บ้านบึงนาจาน ต.นาตะกุด อ. วิเชียรบุรี ห่างจากลำน้ำป่าสักราว ๖ กม. มีพื้นที่ประมาณ ๒,๘๘๙ ไร่ หรือ ๔.๖๒๒๔ ตร.กม. ปัจจุบันคือบริเวณอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพ

หากพิจารณาจากภาพถ่ายทางอากาศจะเห็นผังเมืองโบราณแห่งนี้เป็นรูปสี่เหลี่ยมมุมมนสองรูป

ติดกัน ลักษณะเป็นเมืองแฝดที่แบ่งเป็นส่วนเมืองในและส่วนเมืองนอก ล้อมรอบด้วยคูน้ำคันดิน

เมืองศรีเทพมีพัฒนาการมายาวนาน ตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ ๕-๑๙ เริ่มจากชุมชนเล็กๆ ขยายตัวจนเป็นเมืองใหญ่ แบ่งได้เป็น ๓ ช่วงสำคัญ คือ ช่วงก่อตั้งชุมชน ตอนปลายยุคก่อนประวัติศาสตร์ราวพุทธศตวรรษที่ ๕-๗ ช่วงการติดต่อกับชุมชนภายนอก ระหว่างพุทธศตวรรษที่ ๗-๑๑ เมืองศรีเทพมีการติดต่อค้าขายทางทะเลกับพ่อค้าชาวอินเดียและอาหรับ และช่วงเจริญรุ่งเรืองเป็นเมืองขนาดใหญ่ ระหว่างพุทธศตวรรษที่ ๑๑-๑๘ อันเป็นช่วงที่อาณาจักรทวารวดีและขอมมีอิทธิพลอยู่ในภูมิภาคนี้

ด้วยเหตุนี้จึงพบโบราณวัตถุสถานหลากหลายสมัยในเมืองโบราณนี้ เช่น โครงกระดูกมนุษย์สมัยก่อนประวัติศาสตร์ เทวรูปศิลาในศาสนาฮินดู แผ่นทองคูนรูปพระนารายณ์สี่กร (ปัจจุบันอยู่ที่พิพิธภัณฑน์ออร์ตันไซมอน สหรัฐอเมริกา) นอกจากนี้ยังพบปราสาทศรีเทพ เขาค้างใน และธรรมจักรศิลาขนาดใหญ่ ที่ล้วนเป็นศิลปะในสมัยทวารวดี

เมืองศรีเทพเป็นภาพสะท้อนให้เห็นถึงความยิ่งใหญ่ของดินแดนนี้ เป็นความภาคภูมิใจของชาวเพชรบูรณ์

หมอกยามเช้ามีให้เห็นเสมอที่เขาค้อ

"เขาค้ออนุสรณ์"

เขาค้อ นอกจากจะได้ชื่อว่าเป็น "สวิตเซอร์แลนด์ของเมืองไทย" แล้ว

ในอดีตยังได้ชื่อว่าเป็นพื้นที่สีชมพู

เป็นสมรภูมিরบอันดุเดือดระหว่างรัฐบาลไทยกับผู้ที่มีความคิดทางการเมืองแตกต่างกัน

เขาค้ออยู่ในเขต อ. เขาค้อ เป็นส่วนหนึ่งของทิวเขาเพชรบูรณ์ตะวันตกที่สูงชัน มีพื้นที่ราว ๘๑๒,๕๐๐ ไร่ หรือ ๑,๓๐๐ ตร.กม. ชื่อ "เขาค้อ" มาจากต้นค้อ พืชตระกูลปาล์มที่ขึ้นกระจายอยู่ทั่วไปบนเขา

ภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นภูเขาสลับซับซ้อน มีลำน้ำเข็ก ห้วยสะเดาพวง และห้วยเสลียงแห้ง เป็นแหล่งน้ำสำคัญ

ยามเช้ามีหมอกปกคลุมชาวโพลนตลอดทั้งปี จึงได้รับการขนานนามว่าเป็น "สวิตเซอร์แลนด์ของเมืองไทย"

ระหว่างปี ๒๕๐๘-๒๕๒๘ พื้นที่เขาค้ออันสงบงามต้องกลายเป็นสมรภูมिरบ
เมื่อผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ได้บุกเข้ายึดพื้นที่รอยต่อระหว่าง ๓ จังหวัด คือ
เพชรบูรณ์ พิษณุโลก และเลย เพื่อดำเนินการทางการเมืองและการทหาร
โดยมีเขาค้อเป็นฐานที่มั่นสำคัญ

กระทั่งเกิดการสู้รบอย่างรุนแรงระหว่างรัฐบาลไทยกับพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย
ที่สุครัฐบาลไทยเป็นฝ่ายที่ได้รับชัยชนะอย่างเด็ดขาด

ปัจจุบันสถานที่ต่างๆ บนเขาค้อซึ่งเกี่ยวโยงกับการสู้รบในอดีต
ได้ถูกปรับเปลี่ยนให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ประวัติ-ศาสตร์การเมืองไท
ย ดังเช่น อนุสรณ์ผู้เสียสละเขาค้อ พิพิธภัณฑ์อาวุธ (ฐานอิทธิ) บ้าน ผ.ก.ค.
โรงเรียนการเมืองการปกครองเขาค้อ และครกพลังน้ำบริเวณน้ำตกศรีดิษฐ์

อนุสาวรีย์พ่อขุนผาเมือง

"นครพ่อขุนผาเมือง"

ชาวเพชรบูรณ์ยกย่องให้พ่อขุนผาเมืองเป็นวีรบุรุษผู้สร้างเมืองเพชรบูรณ์ในปัจจุบัน

ในศิลาจารึกสุโขทัยหลักที่ ๒ (จารึกวัดศรีชุม)

มีข้อความกล่าวถึงพ่อขุนผาเมืองว่า

เป็นพระราชโอรสของพ่อขุนศรีนาวนำถม

กษัตริย์แห่งกรุงศรีสุโขทัย

และเป็นพระราชบุตรเขยของพระเจ้าชัยวรมันที่ ๘ (พ.ศ. ๑๗๘๖-๑๘๓๘)

กษัตริย์ขอมด้วย พระองค์เป็นผู้ปกครองเมืองราด (เชื่อกันว่าเป็นบริเวณ

อ. หล่มสัก จ. เพชรบูรณ์ ในปัจจุบัน)

ในขณะนั้นกรุงศรีสุโขทัยถูกรุกรานโดยขอมสมเด็จลพบุรีปกครองอยู่

พ่อขุนผาเมืองได้รวมกำลังกับพ่อขุนบางกลางท่าว เจ้าเมืองบางยาง
นำไพร่พลเข้ายึดกรุง ศรีสัชชนาลัย-สุโขทัยคืน
แม่พ่อขุนผาเมืองจะสืบเชื้อสายกษัตริย์แต่ก็มีความเกี่ยวข้องกับเมืองขอม
พระองค์จึงสละให้พ่อขุนบาง-
กลางท่าวขึ้นเป็น "พ่อขุนศรีอินทราทิตย์" ครองกรุงสุโขทัย
เป็นปฐมกษัตริย์แห่งราชวงศ์พระร่วงในปี พ.ศ. ๑๘๐๐
จากนั้นชื่อของพ่อขุนผาเมืองก็เลือนหายไปจากหน้าประวัติศาสตร์ไทย
แต่คุณงามความดีของพระองค์ยังคงเป็นที่เชิดชูของชาวเพชรบูรณ์สืบมา

[ลิงค์ที่มา](#)